

Riedsútstel

Ried	: 19 december 2024
Agindapunt	: 7a
Status	: Besluitvormend
Program	: Programma 7 - Afvalinzameling
Eardere behandeling	: N.v.t.
Portefúljuhâlder	: Mevr. T. Willemsma
Amtner	: Mevr. S. Minnema-Van der Weg
Taheakke	: 1. Bijlage Toelichting algemeen beleid, werkwijze inzameling OPK en teruglopende hoeveelheid OPK
Saak- en stiknûmer	: Z2024-02840 / S2024-21858

Underwerp

Inzameling oud papier en karton in Burgum (2025)

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Voor de inzameling van Oud papier en karton (OPK) van huishoudens in Burgum het huidige beleid in het Grondstoffenbeleidsplan (maatregel 8) vast te houden;
2. Het OPK in Burgum - net als in alle andere dorpen van de gemeente - één keer in de vier weken in te zamelen;
3. Geen extra geld in de vorm van inzamelkosten van € 21.000,- beschikbaar te stellen voor het faciliteren van een 2-wekelijkse inzameling in Burgum;
4. Eventuele wijzigingen in het beleid en de uitvoering van OPK bij de herziening van het grondstoffenbeleidsplan in 2020-2025 aan de orde te laten komen.

Koarte gearfetting

Het college vraagt de raad een besluitvormende uitspraak te doen over het verzoek van OPA ten aanzien van de inzameling van oud papier en karton (OPK) van huishoudens dat ter inzameling wordt aangeboden.

Foech ried/kolleezje

Het verzoek van OPA wijkt af van het algemene beleid zoals vastgesteld en vastgelegd in het Grondstoffenbeleidsplan. Deze wijziging omvat meer dan alleen de inzameling van OPK, het heeft ook gevolgen voor de kostenefficiëntie en heeft daardoor direct nadelige gevolgen voor de hoogte van de afvalstoffenheffing voor alle inwoners van Tytsjerksteradiel. Het is de bevoegdheid van de raad om het algehele beleid aan te passen en de hoogte van de afvalstoffenheffing vast te stellen.

In het kader van het doelmatig verzamelen van OPK, vanuit het oogpunt van kostenefficiëntie en een efficiënte bedrijfsvoering van de gemeente en Omrin houdt het college vast aan de lijn aan van het Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025, de Afvalstoffenverordening, het Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening en het aanwijzingsbesluit.

Ynlieding

Verzoek van OPA

Op 25 november heeft de portefeuillehouder samen met de betrokken beleidsmedewerkers een gesprek gehad met OPA over de oud papier inzameling. In 2024 heeft OPA niet kunnen inzamelen vanwege de veiligheidsaspecten die bij de inzameling niet voldoende gewaarborgd waren. Nu wil OPA met kraakpersauto's van Omrin gaan inzamelen.

Tijdens het overleg is helder geworden op welke wijze OPA door het college in 2025 aangewezen wil worden voor de OPK-inzameling van huishoudens in Burgum:

- OPA wil om en om met Wetterwille inzamelen, met kraakpersauto's van Omrin.
- OPA wil in plaats van een 4-wekelijkse inzameling in Burgum – zoals deze het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden - naar een 2-wekelijkse inzameling in Burgum.

OPA heeft op 6 september jl. schriftelijk gevraagd per 2025 het huishoudelijk Oud Papier en Karton in Burgum met kraakpersauto's van Omrin in te zamelen. Deze aanvraag is op 17 september bevestigd, waarbij is aangegeven dat in Burgum 2 partijen het OPK in willen zamelen en dat het college voorgesteld zal worden om beide partijen aan te wijzen. Beide partijen kunnen dan om en om het OPK inzamelen, waarbij de inzamel frequentie (net als in 2024) 1 x per 4 weken blijft voor Burgum. Aanvullend zijn de 7 inzameldatum's voor 2025 doorgegeven. Op deze berichten is door OPA niet gereageerd.

In dit besluitvormend raadsvoorstel wordt achtergrondinformatie gegeven, waar deze zaken nader worden uitgelegd, in samenhang met de algemene lijn zoals deze door de raad in 2021 is vastgesteld.

Het college vraagt de raad een besluitvormende uitspraak te doen op hetgeen OPA verzoekt.

Histoarje

Situatie OPK inzameling vóór 2024 in Burgum

Tot en met 2023 werd het OPK in Burgum ingezameld door twee inzamelaars: OPA en Wetterwille. Zij zamelden om en om één keer in de twee weken het OPK in. Zoals het college u heeft geïnformeerd en bij u bekend is, is OPA voor 2024 niet opnieuw aangewezen omdat de inzamelwijze en het materieel niet voldeed aan de verkeerswetgeving (advies politie) (raadsvoorstel kenmerk S2023-24279, d.d. 12 december 2024). Zoals aangegeven zijn we in 2024 verder met OPA in gesprek gegaan. OPA wilde het materieel aanpassen met een hekwerk en een flitsknop. Via een raadsmemo van mei (kenmerk S2024-09818, d.d. 29 mei 2024) heeft het college u laten weten OPA niet aan te kunnen wijzen, omdat de inzamelwijze en het materieel nog steeds niet voldeed aan de verkeerswetgeving, maar bovendien niet voldeed aan de arbeidsomstandighedenwetgeving (advies politie en advies van arbokerndeskundige).

Sinds januari 2023 zijn we in gesprek met OPA en heeft de gemeente steeds aangegeven op welke manieren er wél kan worden ingezameld, te weten met eigen middelen via een inzamelcontainer van Omrin of met een kraakpersauto van Omrin en dan in combinatie met Wetterwille, waarbij een inzamel frequentie van eenmaal per 4 weken wordt aangehouden voor Burgum.

Inzameling 2024 en resultaten/ervaring

In 2024 heeft het college Wetterwille bereid gevonden de inzameling in Burgum van het OPK op zich te nemen, met een inzamel frequentie van 1 keer per 4 weken. Om de inzameling rond te kunnen krijgen wordt een extra kraakpersauto van Omrin ingezet ten

opzichte van 2023, toen OPA ook inzamelde. Wetterwille heeft hiervoor een aantal extra vrijwilligers gevraagd te helpen bij de inzameling. Voor 2025 denken we dat per inzamelronde 4 kraakpersauto's kunnen volstaan.

We zijn nu bijna een jaar verder. De inzamelfrequentie van één keer in 4 weken is voldoende gebleken: de inwoners bieden hun OPK op de juiste momenten aan en er zijn geen meldingen van zwerfafval. Ook weten inwoners de weg naar de milieustraat te vinden. Begin 2024 zijn er een paar klachten en vragen binnengekomen over de verandering van 2 naar 1 inzamelaar en de inzamelfrequentie van 2-wekelijks naar 4-wekelijks. Daarnaast zien we dat de afvalscheiding goed gaat en er geen toename van OPK in de sortibak terug is te vinden.

Er is dus geen noodzaak de frequentie van de inzameling weer te verhogen naar 2-wekelijks. Te meer omdat we al een aantal jaren zien dat de ingezamelde hoeveelheid OPK in Nederland, Fryslân en in Tytsjerksteradiel terugloopt. Er is sprake van een afname van 31% ten opzichte van 2021.

Verder constateert het college dat er op de loswal in Burgum bij de bedrijfspapiercontainers van OPA bijplaatsing is van OPK van inwoners, die hun OPK daar achterlaten. Dit is ongewenst, zorgt ter plaatse voor zwerfafval en is in strijd met de Afvalstoffenverordening Tytsjerksteradiel. De gemeente voldoet daarmee bovendien niet aan haar verplichting om al het huishoudelijke OPK aan Omrin te leveren.

Een reden voor deze bijplaatsing is dat er via diverse sociale kanalen door leden van OPA en diverse inwoners en in nieuwsbrieven van de PG Burgum de suggestie is gedaan dat inwoners hun OPK ook bij de containers van OPA voor bedrijfspapier op de loswal kunnen brengen.

Hiermee wordt in strijd met de Afvalstoffenverordening OPK van huishoudens afgegeven aan een inzamelaar die in 2024 niet is aangewezen voor de inzameling van huishoudelijk afvalpapier en karton. Dat dit niet is toegestaan is per brief aan OPA meegedeeld, maar OPA gaat hiermee door.

2025

Voor 2025 heeft de gemeente van OPA een aanvraag ontvangen om het huishoudelijk oud papier en karton in Burgum in te zamelen met kraakperswagens van Omrin. De gemeente heeft de ontvangst van de aanvraag op 6 september jl. bevestigd en aan OPA is aangegeven dat het college geadviseerd zal worden om OPA aan te wijzen om de inzameling, samen met Wetterwille, om en om te verzorgen, met een frequentie van 1 x per 4 weken, waarbij over de opbrengst een verdeelsleutel zal worden gehanteerd.

Wetterwille heeft aangegeven om, net als voorgaande jaren, de OPK-inzameling (met een kraakpers van Omrin) om en om met OPA uit te willen voeren. Zij hebben daarnaast ook aangegeven dat zij, mocht dat nodig zijn, 4-wekelijks vrijwilligers kunnen regelen om de inzameling van OPK te verzorgen.

Er is in het kader van het gesprek met OPA contact geweest met Omrin. Omrin geeft aan dat zij voor 2025 een twee wekelijkse inzet van de kraakpersauto kunnen rondkrijgen.

Te berikken effect

In het kader van het doelmatig inzamelen van OPK, vanuit het oogpunt van kostenefficiëntie en een efficiënte bedrijfsvoering van de gemeente en Omrin houdt de gemeente de lijn aan van het Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025, de

Afvalstoffenverordening, het Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening en het aanwijzingsbesluit.

Argumenten

Aanwijzen OPK-inzameling 2025

Het college van B&W staat op het punt om voor 2025 de inzamelaars aan te wijzen, die kenbaar hebben gemaakt in 2025 het Oud Papier en Karton (OPK) van huishoudens in te willen zamelen. Dit volgens het Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025, de Afvalstoffenverordening, het Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening en de Friesland-brede gemaakte afspraken met Omrin over de inzameling en verwerken van OPK van huishoudens.

Op 25 november 2024 heeft een gesprek plaatsgevonden met OPA, waarbij OPA heeft verzocht maandelijks met Omrin kraakperswagens in te willen zamelen, waarbij er in 2025 opnieuw 2-wekelijks OPK in Burgum zal worden ingezameld. Hetgeen wat OPA verzoekt voor 2025 wijkt af van het algemene beleid voor de OPK-inzameling Tytsjerksteradiel en heeft negatieve gevolgen voor de doelmatige en efficiënte inzameling van OPK en zorgt voor een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Zorgplicht gemeente

De gemeente heeft de zorgplicht en de verantwoordelijkheid voor de inzameling van OPK. Er is sprake van een getrapte inzameling, waarbij de gemeente zorgt voor het regelen van de inzameling via Omrin en de daadwerkelijke inzameling door verenigingen en scholen plaatsvindt, die daartoe jaarlijks worden aangewezen.

In het kader van de afvalstoffenverordening verbindt de gemeente voorwaarden en stelt beperkingen aan de aanwijzing, waarbij rekening wordt gehouden met de overeenkomst met Omrin en met afwegingen van doelmatigheid en efficiency, en kan door inzamelaars met containers van Omrin of met kraakperswagens van Omrin worden ingezameld. Het is niet mogelijk om met kraakperswagens van andere partijen/derden in te zamelen.

Het college houdt de algemene beleidslijn voor de inzameling OPK aan en is voornemens om OPA aan te wijzen voor het kalenderjaar 2025 (zoals zij 6 september 2024 hebben aangevraagd) – om in te zamelen met kraakperswagens van Omrin, daarbij de inzameling samen met Wetterwille om en om te verzorgen, met een frequentie van 1 x per 4 weken, waarbij over de opbrengst een verdeelsleutel zal worden gehanteerd.

Kosten van inzameling met kraakpersauto van Omrin, met een 2-wekelijkse inzamelingsfrequentie om-en-om, apart van Wetterwille

Uit ervaringen met eerdere situaties in de afgelopen jaren, waarbij inzamelaars over zijn gegaan van inzameling met eigen middelen naar een kraakpersauto van Omrin, is gebleken dat het voor Omrin een grote uitdaging is om de planning rond te krijgen. De kraakpersauto's worden in heel Fryslân ingezet voor de inzameling van OPK. Er is een totale maximale beschikbaarheid van kraakpersauto's in hun bedrijfsvoering.

Wanneer het echt noodzakelijk is kan Omrin het planningstechnisch mogelijk maken om extra kraakpersauto's (en personeel) in te zetten voor de inzameling van OPK door OPA. Dit heeft een sterk kostenverhogend effect voor de inzameling van OPK in Burgum. Met een 2-wekelijkse inzameling zouden de inzamelkosten voor Burgum worden verdubbeld. Op het prijsniveau van 2024 gaat dit om meerkosten van circa € 20.000,-. Uitgaande van een indexatie van 5% voor 2025 gaat dit om een bedrag van circa € 21.000,-. Daarbij komt dat de totale hoeveelheid papier die opgehaald kan worden hetzelfde zal zijn maar de inzamelkosten dus verdubbelen. De huidige inzameling in 2024 in Burgum laat zien dat een 4-wekelijks inzameling geen problemen geeft.

De kosten van inzameling met kraakpersauto bedragen in 2024 € 77,77 per ton met een minimum van 5 ton per kraakpersauto. Het inzetten van een kraakpersauto kost minimaal € 389,- (5x € 77,77). In Burgum is het nodig om per inzamelronde 4 kraakpersauto's in te zetten. Dit betekent dat er per inzamelronde € 1.556,- aan inzamelkosten gemaakt worden. Bij een 2-wekelijkse inzameling moet er ten opzichte van 2024 13x per jaar extra ingezameld worden waarbij de totale meerkosten met prijspeil 2024 op € 20.228,- uitkomen. Een indexatie met 5% voor 2025 zorgt voor € 21.239,40 aan extra inzamelkosten.

Daling hoeveelheid oud papier

Het college stelt voor om vast te houden aan de bestaande lijn voor het inzamelen van OPK, vanwege de doelmatige en efficiënte inzameling van huishoudelijk OPK en daarnaast omdat de totale hoeveelheid ingezameld OPK sterk daalt.

Ten opzichte van 2021 wordt er 31% lagere hoeveelheid OPK aan huis ingezameld in de gemeente. De huidige OPK-inzamelfrequentie van eens in de 4 weken is voldoende in Burgum en er zijn vanuit de inwoners geen klachten over de inzameling. Het verhogen van de inzamelfrequentie naar een 2-wekelijkse inzameling met kraakperswagens van Omrin in Burgum leidt niet tot extra opbrengsten van OPK, maar wel tot € 21.000 extra inzamelkosten per jaar.

De identiteit van OPA en het organiseren van een maatschappelijke activiteit voor vrijwilligers is niet het hoofddoel voor de inzameling van het OPK en geeft geen directe reden om mee te gaan in een van de voorgestelde alternatieven van OPA, het anders te doen en huishoudens meer afvalstoffenheffing (ASH) te laten betalen. Ook wijkt het voorstel van OPA af vergeleken met de inzameling van OPK zoals dit in andere dorpen wordt uitgevoerd en dat heeft zowel gevolgen voor de bedrijfsvoering van de gemeente als van Omrin.

Met betrekking tot de inzameling van OPK hebben maar een klein aantal verenigingen in Burgum voordeel, maar alle huishoudens in Tytsjerksteradiel betalen hiervoor meer afvalstoffenheffing. Dit is gemeenschapsgeld. Het college kan niet goed uitleggen aan inwoners dat alle huishoudens meer afvalstoffenheffing moeten betalen, alleen vanwege het behouden de identiteit en activiteit van een groep vrijwilligers in Burgum, terwijl de totale hoeveelheid in te zamelen OPK afneemt en de milieustraat in de buurt is. OPA kan nog steeds met een groep vrijwilligers het OPK inzamelen en de opbrengst verdelen zoals zij gewend zijn. Zij houden hun eigen identiteit op de dagen dat zij de inzameling verzorgen. De frequentie voor zowel Wetterwille als OPA zal dan 6 of 7 inzamelingen per jaar zijn (totaal 13x per jaar).

Samenvattend

Er zijn geen consequenties voor de inzameling van OPK van huishoudens en het huidige beleid hieromtrent, indien het beleid - zoals dat in de afgelopen jaren is gevolgd - ook bij OPA wordt toegepast.

Alternativen

Uiteenzetting vanuit de afvalstoffendriehoek (milieu, service en kosten) en onderbouwing voorgestelde richtingen die door OPA worden aangegeven.

Verzoek OPA inzameling OPK 2025

OPA wil graag OPK inzamelen met een 2-wekelijkse inzamelfrequentie in Burgum om en om en apart van Wetterwille. Daarnaast is gesproken over het inzamelen van OPK met een kraakpersauto van derden.

Milieu

Ten aanzien van de huidige scheiding van OPK door huishoudens en de algemene afname van de hoeveelheid OPK (landelijk, Friesland, Tytsjerksteradiel) is er geen aanleiding om terug te gaan naar een 2-wekelijkse inzamelingsfrequentie in Burgum. Een hogere inzamelingsfrequentie geeft geen representatieve hogere afvalscheidingsresultaten. Ook is voor incidentele situaties waarbij huishoudens meer OPK hebben de milieustraat in de buurt, waar zij het OPK kunnen brengen.

Service

De service in de vorm van een 4-wekelijkse ledigingsfrequentie van OPK bij huishoudens is gelijk aan de rest van de dorpen in Tytsjerksteradiel en geeft geen reden om terug te gaan naar een 2-wekelijkse inzamelingsfrequentie in Burgum.

Kosten

Het wijzigen van de inzamelingsfrequentie van 4-wekelijks naar 2-wekelijks geeft een verhoging van inzaamkosten van circa € 21.000,--.

Inzamelen met kraakpersauto's van derden

Zoals aangegeven in bijlage 1 is er sprake van een 'getrapte inzameling'. In het kader van de afvalstoffenverordening verbindt de gemeente voorwaarden en stelt zij beperkingen aan de aanwijzing voor de inzameling van OPK, waarbij rekening wordt gehouden met de overeenkomst met Omrin en met afwegingen van doelmatigheid en efficiency, en kan door inzaamelaars met containers van Omrin of met kraakperswagens van Omrin worden ingezameld en is het niet mogelijk om met kraakperswagens van andere partijen in te zamelen. Dit beleid is in eerdere jaren ook naar andere inzaamelaars gevolgd.

De verrekening van de kosten/opbrengsten van OPK met de inzaamelaars wordt uitgevoerd door Omrin, omdat de afspraak is dat de inzameling van OPK in Tytsjerksteradiel alleen via inzaamelcontainers en kraakpersauto's van Omrin wordt verzorgd. De gemeente keert de subsidievergoedingen OPK uit aan de inzaamelaars. Het inzaamelen met kraakpersauto's van derden geeft een grote ongewenste verandering in de bedrijfsvoering van Omrin en de gemeente op het gebied van een doelmatige en efficiënte inzameling aangaande planning en administratie.

Daarnaast schept het een precedent voor andere verenigingen, waarbij we een stap teruggaan in de tijd.

Kanttekenings/risiko's

Er zijn geen risico's voor de inzameling van OPK van huishoudens bij het voortzetten van het huidige beleid.

Finânsjes

Het voortzetten van het huidige beleid - zoals door de raad vastgesteld in 2021 - heeft geen financiële gevolgen.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Naast dat er overleg is geweest met OPA is ook contact geweest met Wetterwille, de andere inzaamelaar die de inzameling van OPK in Burgum verzorgd.

Kommunikaasje

De gemeente staat altijd open voor overleg met inzaamelaars van het OPK, zo ook met OPA.

Yntegraliteit

Juridische zaken, financiële adviseurs en de afdeling beheer zijn betrokken bij het opstellen van het raadsvoorstel.

Previnsje

Er hebben de afgelopen jaren diverse gesprekken plaats gevonden. Helaas heeft dit niet geleid tot het opnieuw aanwijzen van OPA. De besluiten van het college hebben geleid tot een bezwaarprocedure over het jaar 2024. Het huidige voorstel gaat over 2025.

Gearwurking

Dit besluitvormende agendapunt staat alleen op de agenda van de raad van Tytsjerksteradiel. Er is geen relatie met de samenwerking.

Ferfolchtrajekt

Wanneer er aanleiding is om de raad te informeren over de inzameling van OPK in Burgum, dan zal het college de raad informeren.

Evaluaasje

Halverwege 2025 volgt de evaluatie en vaststelling van het Grondstoffenbeleidsplan en wordt dit aan de raad voorgelegd. Er volgt dan een herbevestiging of heroverweging van de inzameling van huishoudelijk afval, waar de inzameling van OPK een belangrijk onderdeel van zal zijn.

Burgum, 26 november 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

dhr. drs. L.J. Gebben

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 26 november 2024, punt nummer: 7a;

Beslút:

1. Voor de inzameling van Oud papier en karton (OPK) van huishoudens in Burgum het huidige beleid in het Grondstoffenbeleidsplan (maatregel 8) vast te houden;
2. Het OPK in Burgum- net als in alle andere dorpen van de gemeente - één keer in de vier weken in te zamelen;
3. Geen extra geld in de vorm van inzamelkosten van € 21.000,- beschikbaar te stellen voor het faciliteren van een 2-wekelijkse inzameling in Burgum.
4. Eventuele wijzigingen in het beleid en de uitvoering van OPK bij de herziening van het beleid in 2025 aan de orde te laten komen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 19 december 2024.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. mr. A. Dam

Dhr. drs. L.J. Gebben